

'T

V O S S

KE

MAANDBLAD van de V-O-S-S

VRIENDEN v/h

OPENBAAR

STADS- en

STREEKVERVOER

REDAKTIE

1 DEC. 1931

Verantwoordelijke uitgever :

DE CEULAERDE JACQUES
TWEELINGENSTRAAT 82
2000 ANTWERPEN
031/35.26.77

Maandblad van de "Vrienden v/h Openbaar Stads- en Streekvervoer" ofwel de VOSS.

Niets uit dit blad mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

Vanwege het bestuur

Het klinkt misschien wel een beetje voorbarig en gek, maar wij zouden aan al onze leden toch reeds een prettig kerstfeest en gelukkig nieuwjaar willen wensen. Ook zouden wij de wens willen uitdrukken dat de VOSS ook in 1982 mag blijven groeien en nog vele jaren mag blijven bestaan. Wij moeten dit nu reeds doen omdat er dit jaar geen "'t VOSSke" meer verschijnt. Vanaf januari '82 houden wij onze vergaderingen op de 2e maandag van de maand, waardoor het volgende blad pas omstreeks 5 jan. - en dus na nieuwjaar - zal gepost worden. Lidgeld hoeft U nu nog niet te betalen, daar het klubjaar van 1 april tot en met 30 maart loopt, zullen wij pas in de loop van febr. of maart in Uw zakken moeten zitten.

Nieuwe leden

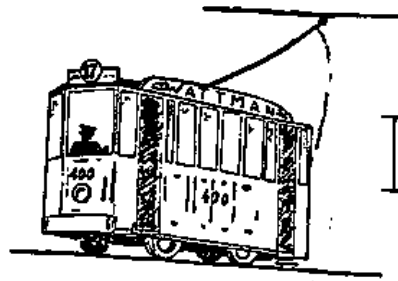
De Heren : HAUSSTRAETE K., CUYT G., FIERENS, MELJADO S. en OTTEN kwamen onze hoop vergroten. Het laatste lid kreeg nr 97 waardoor wij bijna aan de 100 gewone leden komen. Wie wordt nr 100 ?

Begrip voor blinden

Bij het gebruik van het openbaar vervoer ontmoet de visueel gehandicapte dagelijks heel wat problemen, waar wij ons niet van bewust zijn. Om deze mensen te helpen zouden de trambestuurders - met de micro - bv. de haltes kunnen afroepen, zodat de blinde zich kan oriënteren. Ook de buitenmicro kan, wanneer men aan de halte iemand met witte stok ziet staan, goede diensten bewijzen. Het is maar een kleinigheidje om het lijnnummer af te roepen en kan heel wat narigheid uit de wereld helpen. Wij hopen dat onze leden trambestuurders hiervoor wat begrip zullen opbrengen, en danken hen bij voorbaat.

////////////////////////////////////
// HEBT U HET VOSSke GELEZEN ? - WERP HET DAN NIET WEG //
// MAAR GEEF HET DOOR !! U kunt op die manier leden //
// maken !! //
////////////////////////////////////

M I V

I N F O

MIVA

Verscheidene maanden geleden heeft de minister van Verkeerswezen laten weten dat hij al de verschillende halteborden, bij de Belgische vervoersbedrijven, door één type wou laten vervangen. Dit bord, dat door een disinger werd ontworpen, vermeldt het lijnnummer, de bestemming en de naam van de halte. Het is hoofdzakelijk rood en wit van kleur.

Sinds 9 juli worden deze nieuwe borden aangebracht te Brussel, Charleroi, Gent, Luik, Verviers en ook op het net van de NMVB. Bij ons verschijnen ze eind sept. of begin okt., twee ervan zijn te zien in de Carnotstraat.

Nieuwe rood/witte trams : Het herschilderen van de trams gaat aan snel tempo verder. De volgende wagens kwamen in de loop van okt. en nov. op straat : 2031 - 7.10 / 2081 - 18.11 / 2090 - 2.10 / 2092 - 2.10 / 2093 - 20.10 / 2094 - 13.11 dit zijn de data waarop deze trams uit de CW kwamen.

Ook ons 'Groentje' is intussen rijp geworden. Hij reed op 20.10 de Centr. Werkpl in en kwam er op 30 okt al blozend weer uit.

(Vernieuwde) Gen. Lemonstr. : De verkeerschaos is voorbij. Nu is 't vliegen geblazen door deze 'Snelstraat' (dat vrezen de bewoners aldaar toch). Deze face lift, van de Gen. Lemonstr, kostte maar een slordige 7 milj. De rioleringswerken zijn ten einde, de laatste resten van loods "Driehoek" zijn verdwenen, nu is het nog enkel wachten op de aansluiting met het E10 complex. Er is in de straat geen spoor te merken van een boompje of fietspad. Wel zijn er de 4 bushaltes met insprong (2 in elke richting, waarvan deze richting stad eerlang in gebruik zullen worden genomen). Richting Wilrijk rijdt lijn 17 reeds sinds 31 okt. en ook buslijn 6/34 heeft vanaf die datum ook haar normaal traject in gebruik genomen.

Rondrit MW 4417 : Op zondag 15.11 was MW 4417 nog eens op het net te zien. Hij reed met oude koersborden van lijn 9 en 16 door de straten. Dit zou moeten dienen om een fotoreeks samen te stellen. Echte originele foto's konden er echter niet worden gemaakt, want de lijnen 9 en 16 hebben nooit met dit type MW en zeker nooit met een panto gereden. De panto's verschenen pas in 1967 op de oude wagens, de lijnen 9 en 16 werden respectievelijk op 18 okt '53 en 31 dec '64 verbuet.

Tramsporen Tolhuis : Op 28 okt waren op de St Pietervliet de tramsporen van de keerlus rond het Tolhuis opgebroken.

MIVB :

Verkeerslichtbeïnvloeding : Na een eerste experiment op kruispunt Koningsstr/Gillonstr (lijnen 62, 92, 93 en 94) in Sint Joost ten

Node werden in Brussel de meeste belangrijke kruispunten met een lichtbeïnvloedingsinstallatie uitgerust. Momenteel werd dit reeds op 34 plaatsen aangebracht. Rekening houdend met een aan de gang zijnde snelheid van de werken en deze voorzien op korte termijn, zullen in de lente van 1982 maar liefst 47 kruispunten operationeel zijn. De kosten per kruispunt, voor de volledige installatie (elektronische bedieningskast der lichten, radar en plaatsingskosten) bedraagt tussen 300.000 en 400.000 Belgische franken. Men verwacht dat hiermee de ritsnelheid van de trams met 20 % zal toenemen. De afstandsbediening der lichten kan ook uitgebreid worden tot de bussen van de MIVB en de voertuigen met voorrang, zoals ziekenwagens, brandweer, enz.

Bestemmingfilm bus 8015.

Sinds november 1980 rijdt bus 8015 rond met een nieuw soort bestemmingsfilm. De teksten worden samengesteld met 15 alfa-numerieke modules: de voorste film heeft modules van 10,4 cm hoogte en 7,4 cm breedte, op de zijfilm zijn de afmetingen resp. 7,9cm op 5,0 cm. Elke module bestaat uit 35 ronde plaatjes, gerangschikt in 7 X 5 matrix en draaibaar om een as.

De ene kant hiervan is zwart en de andere geel. Kleine elektromagneten draaien de plaatjes in een of andere richting en vormen alzo een bepaald woord of cijfer. Een microprocesser stuurt het volledige systeem en kan tot 1000 teksten opslaan. Via een eenvoudige instelling, op een controledoos, kan men uit een 3-cijfer code kiezen welke lijn men wil voordraaien. Het microprocessorsysteem zet, naar gelang de keuze de gespaste tekst op de filmaanduiding. Het is ook mogelijk teksten afwisselend te laten verschijnen gedurende enkele seconden. Het systeem is ook voorzien van een aantal speciale berichten (instelbaar door een 4e codeteken) die tussen de normale tekst ook afwisselend kan worden ingelast. Het kan een groot aantal teksten opslaan en is zeer soepel, wat het veranderen en aanpassen hiervan betreft.

In de metro gereden auto's:

Doordat het wel eens voorvalt dat een automobilist de metro-tunnel inrijdt, beschikt de MIVB over een speciaal systeem om deze er weer uit te halen. Het betreft een zelf ontworpen opklapbaar plateau op kleine banden. Dit wordt aan de weg-spoortractor gehaakt. Eens in de tunnel, wordt het opengeklapt tot een plateau op kleine tramwielletjes, met een lengte van 3 m. en een breedte van 1,80 m. Met behulp van de lier, achteraan de tractor, kan om het even welke personenwagen, en zelfs lichte bestelwagens, op dit plateau worden getrokken. Zonder enige meerschade aan te richten aan de bakens van de metrosignalisatie, of aan de auto's, wordt deze dan in een minimum van tijd uit de tunnel gehaald.

(Uit MIVB-INFO)

FRANKRIJK

Parijs

28 jarige vrouwelijke waakhond in de metro.

Omdat dit jaar reeds 2000 strafbare feiten gepleegd werden, in de Parijse metro (en waarschijnlijk zijn er nog een heleboel niet aangegeven feiten) heeft de hoofdcommissaris van politie, de 28 jarige MW. Nadine Joly (we weten niet of het een jolieke is) aangesteld als hoofd van de veiligheidsdienst voor de metro. Zij zal 450 agenten onder zich hebben (waarvan 286 specialen

voor metrodienst). Kan men hier geen paar missen, voor de bal-
dadigheden in het station "Dinant" bij ons tijdens het week-
einde.

(GVA 29/10.1981)

Hamburg.

Proeven met bestuurderloze metro: in Hamburg neemt men proeven
met een volautomatisch metrostel. De wagen wordt door een com-
puter gestuurd. Deze tast een tussen de rails ligende kabel af
en geeft de gegevens via een antenne door aan de boordcomputer
die het stel bestuurd. De testen worden gehouden op een proef-
baan tussen Farmsen en Berne. Het stuk Grosshandorf e Volks-
dorf, dat op het grondgebied Schleswig-Holstein ligt, wordt om-
gebouwd om met deze metro's te worden bereden en zal in de loop
van deze maand klaar zijn. Er zijn al 6 metrostellen omgebouwd.

NEDERLAND

Rotterdam

Van Nelle-tram : Ter gelegenheid van het 200 jarig bestaan van
de Rotterdamse firma Van Nelle, zal er gedurende een gans jaar
door deze stad een versierde tram rijden. Het betreft MW 319
van de RET die op 17 nov feestelijk in gebruik werd genomen.
In ons volgende nummer hopen wij hierop terug te komen en ook
een foto af te drukken.

Loods Hillegersberg : Op 3.10 werd de stelplaats Hillegersberg
feestelijk geopend. De uit 1923 daterende remise had een grote
verbouwing ondergaan. Het dak, dat bijna geen licht door liet,
was zover versleten dat het lekte als een vergiet (trisee). Dus
werd er in maart 1980 gestart met het aanbrengen van een nieuw
waterdichte en licht doorlatende overkapping, zodat het perso-
neel nu kan werken zonder regenscherm en grotendeels bij dag-
licht. Aan de kant van de Hillegondastraat werd een deur ge-
plaatst die vanuit de tram automatisch kan geopend en gesloten
worden. Er werd ook een kantine en ruim instructielokaal ge-
bouwd.

Amsterdam

Wagen voor de harmonie : De 3-assige bijwagen 999 wordt tot or-
kestbak/podium-aanhangwagen nr H 11, voor de tramharmonie, omge-
bouwd. Al wat zich boven de onderkant van de ramen bevindt wordt
eraf gesloopt.

Den Haag

Laatste dag van de 1000 den : Op 30 sept reed PCC 1006 op lijn
12. Op lijn 15 reden die dag nog 4 van deze wagens. Het waren :
1016, 1020, 1011 en de 1023. Deze laatste reed echter maar tot
omstreeks het middaguur. Toen hij om 12.00u aan de Turfmarkt ver-
trok, raakte hij defect en werd uitgewisseld. De 1016 rukte om
17.32u in. De 1011 en 1020 zouden nog tot resp. 00.03 en 1.00u
rijden, maar omstreeks 21.00u werden zij uit de dienst genomen.
Sloop van deze wagens door de firma Gebr. Netten : 1004 en 1009
op 14 okt - 1020 op 20 okt - 1011 op 3 nov en de 1007 op 13 nov.
Maar niet alle PCC's uit de reeks 1000 worden gesloopt, er worden
ook enkele voor museum doeleinden bewaard. Een van de gelukkigen
is de PCC 1006 die naar België komt om aan de kust op een museum-
lijn te gaan rijden.

Levering nieuwe trams : De een gaan en de andere komen. De vol-
gende wagens kwamen toe op : 3018 - 9 nov; 3019 - 30 okt; 3020 -
23 okt; 3021 - 6 nov; 3022 - 13 nov.

Reklame op nieuwe trams : Op 29 okt werden de wagens nrs 3002 en 3007 als eersten van reclame voorzien.

Buiten dienst - PCC's reeks 1200 : Op 29 okt werden de nrs 1201 en 1209 voor reizigersdienst afgekeurd, gevolgd door 1213 op 20.11.

GTL 8 - energiebesparend : De nieuwe trams zouden volgens een eerste, voorlopige balans, ong. 35% besparend zijn, tegenover de vroegere PCC's. Al had de nieuwe tram 'kinderziektes' in het begin, nu zijn die opgelost en het Haagse publiek is best tevreden. Ook de bestuurders klagen heus niet. Een ander punt is de lage geluidsoverlast van de 3000 serie. Men kan zich de vraag stellen waarom in een crisistijd de HTM zulke mooie trams heeft laten bouwen (het kon immers bescheidener). Het antwoord hierop is dat - bij luxemateriaal - de drang tot vernieling iets wordt afgeremd. Er is nog maar één geval gesignaleerd, tot hiertoe, over een spuitbusmaniak die de buitenkant van een 3000 te lijf ging. Voorts is de HTM een campagne begonnen in de scholen om het vandalisme af te remmen (een tip voor MIVA).

(Uit 'Vaderland' 4 nov '81 door E. Morbé)

Het zonetarief : (van kracht op 1.10.'81). Er viel geen chaos te bespeuren bij de reizigers. Elkeen is tevreden. Natuurlijk is er steeds een percentage fraudeurs. Zo heeft het begrip "Grijsrijden"

nu zijn intrede gedaan. Dit is iemand die minder 'stript' dan gezien de lengte van de rit noodzakelijk is.

Almere

In deze Nederlandse stad werden, aan 2 haltes, voorzieningen getroffen voor een bijzondere bus. Deze beschikt over een uitklapbare lage treeplank. Maar het belangrijkste verschil met andere bussen is, dat deze werd voorzien van een elektronisch stuursysteem om tot op de millimeter nauwkeurig langs de verhoogde haltes te stoppen. Dit mechanisme, dat de laatste meters voor de stopplaats de besturing van de chauffeur overneemt, bestaat uit een apparaat onder het rijtuig. Dit tast twee draden in het wegdek af. De bus komt uit het Zweedse Halmstad, waar sinds '79 al 9 van rijden. Zij werd door Volvo ontworpen en heeft ook één speciale plaats voor een rolstoel. Verder zijn er nog enkele stoelen waar reizigers tegenaan kunnen leunen. Deze zijn bedoeld voor oudere mensen die moeilijk uit een lage stoel kunnen opstaan. Het systeem vergt een investering van 20.000 gulden per halte. Niet alleen de reizigers die moeilijk te been zijn hebben belang bij deze uitvinding, maar ook de maatschappij zelf door het tijdswinst aan de haltes.

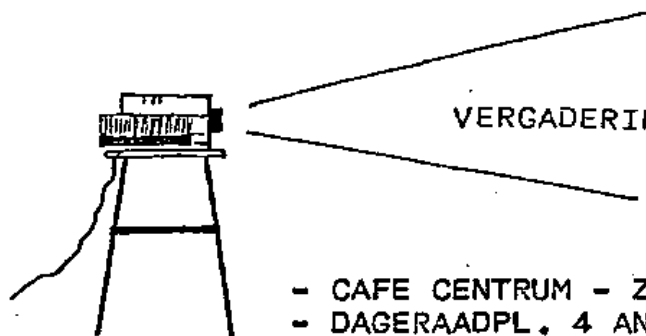
Arnhem

Vandalisme : Op 30 sept, te 20.00u, werd in het Vitesse-Stadion de voetbalwedstrijd F.C. Utrecht-H.S.V. gespeeld. Na afloop van deze wedstrijd werden enkele bussen onder handen genomen, door de "supporters". Ramen werden uit de bussen getrapt, banken beschadigd, noodluiken vernield enz.. Vooral bus 76 moest er aan geloven. De totale schade bedroeg ca 10.000 gulden.

(Uit Trolley-berichten nr 7).

AANDACHT ! Rondrit PCC 2000

Uit een bepaalde hoek doen de geruchten de ronde als zou op 1.12 door ATV een rondrit worden gehouden met PCC 2000. Dit oorspronk. idee van ons, zou ter gelegenh. zijn van de 21 jarige indienststelling van dit type trams in Antwerpen. Voor nadere informatie bel ons op 30 november.

VERGADERINGEN :

- CAFE CENTRUM - ZURENBORG
- DAGERAADPL. 4 ANTWERPEN
- AANVANG TE 19u30

1 dec. : dia's over Wuppertal en de trolleybussen van Solingen.

11jan. : Antwerpse trolley- en autobussen

8 feb. : NMVB en stadstrams in Charleroi door E. Morbé.

UITSTAPPEN :

12 jan. bezoek aan de MIVB (Brussel). Hier kunnen wij eens nader kennis maken met de échte metro, de stelplaatsen van de MIVB en hun busgarage.

Bijeenkomst om 7u45 aan de roltrap in Centr. Station.

Prijs : 220 F te betalen vóór 4 jan. Als Uw verlof niet wordt toegestaan geven wij onmiddellijk Uw geld terug !

Wist U dat

Het op 26 dec. juist 75 jaar geleden is dat tramlijn 3 vanaf het Schijnpoort tot in Merksem (Oude Bareel) werd verlengd. Deze verlenging liep via de Schijnpoortweg over de viaduct en vervolgens door de volgende straten : Gasthuishoeveestr., Heirmanstr., Borrewaterstr. en Bredabaan tot aan de Oude Bareel. Door deze verlenging kwamen er op de Bredabaan 4 tramsporen (2 voor de stadstram en 2 voor de Buurtspoorwegen).

Het op 31 dec. juist 25 jaar geleden is dat tramlijnen 5 en 17 voor het laatst reden.

TROLLEYBERICHTEN

Tsjecho-Slowakije

Bouw nieuwe TB's : In de nabije toekomst gaan de Skoda-fabrieken hun trolleybusbouw opvoeren. In de komende 5 jaar denkt men 2000 nieuwe TB's te bouwen. De Sowjet-Unie gaan hiervan 1200 voor hun rekening nemen, 650 zijn voor de DDR en 150 voor Bulgarije bestemd.

Italië

Fiat en Ansaldo gaan een standaard trolleybus ontwerpen. Men verwacht de bouw van 1000 trolleys, Rome overweegt om ook TB's te gaan herinvoeren.

Frankrijk

In Nancy werden de eerste masten voor een nieuw trolleybusbedrijf geplaatst.

USA - Toronto

In Toronto werd 11 milj. dollar uitgetrokken voor de uitbreiding van het trolleybusnet. Tien buslijnen zullen door trolleybuslijnen vervangen worden. Nu rijden er 150 TB's voor 8 lijnen. (Uit Trolley-berichten nr 7).

Vervolgverhaal :

=====

Vanaf nu zullen wij trachten elke maand een verhaal te plaatsen over een bepaald tram- of busbedrijf.
Het eerste gaat over San Francisco in de USA.

De kabeltrams van San Francisco

In 1836 kwam Andrew Hallidie, geboren als Andrew Smeth in Londen (de naam Hallidie kwam van zijn peetvader), met zijn Schotse ouders naar Californië. In een mistige Winternacht van 1869 was hij toen hij, op de heuvels van de stad wandelde, getuige van een ongeval. Een der paarden die een zware wagen de heuvel optrok viel, de remmen slipten, en de wagen reed terug de helling af, de 4 paarden met zich mee trekkende. Vanaf dan was hij besloten de levens van de paarden, die zware wagens moesten trekken, te gaan redden. In 1872 kreeg hij de toelating de "Hallidie Folly" te bouwen. Dit was s' werelds eerste kabeltram, in Claystreet. Op 1 augustus 1873 kwam deze in dienst. Het was niet eenvoudig, en hij en zijn vrienden werkten 12 uur op 12 om het leggen van de kabel en het bouwen van een stoommotor. Op de koude mistige ochtend van 1 augustus 1873 maakte hij de eerste rit, hijzelf reed deze rit. Hij reed van boven naar beneden, een andere zou van beneden naar boven rijden, om zijn plan haar veiligheid te tonen. Dit was het begin van de Claystreet Hill Railroad.

De kabeltrams.

De kleine wagens wegen ongeveer 6 ton, met 30 zitplaatsen voor de Powellijn, en 34 op de Californië Cars. Op de drukke uren worden soms 2 tot 3 maal zoveel personen vervoerd dan toelaatbaar is op deze al te kleine wagens. Van de 39 Cars, worden er tussen de 23 en 31 dagelijks in dienst gezet op deze lijnen. Er zijn 2 types in dienst: de groene met creemkleurige, "Single end Cars", op de lijn van Powellstreet. Deze enkele richtingswagens met één gripmechanisme, moeten aan elk eindpunt op een draaischijf worden gedraaid. De "Double end Cars", zijn van kastanjebruin en zandkleur en rijden op de Californiëstreet lijn. Deze dubbelrichtingswagens, hebben twee gripmechanismen. Voor deze wagens is aan de eindpunten een overloopspoor, om de wagen over te plaatsen naar de in de andere richting lopende kabel.

De beveiliging.

Op het kruispunt van de lijnen Californiëstreet en Powellstreet, staan twee kegelvormige signalen. Op de top van de heuvel bij Powellstreet en de Californiëstreet, aan het kruispunt, laat men de gripman los, om over de kruising te kunnen rijden. Vanaf de Californiëstreet, rijdt de wagen 4 blokken los van de kabel. Nabij Jackson en Powell komt de grip terug in contact met de kabel.

De werking.

Nadat de gripman de operatiehefboom achterwaarts drukt, sluit een

grip als een schaar, om de kabel. Deze kabel is konstant in beweging. De kabel wordt door een motor in het krachthuis voortbewogen. De kabel ligt ongeveer 45 cm onder het straatoppervlak hij wordt door het katrol en de tandraderen geleid. De grip zelf is een semi-cylinder van + 30 cm lengte, en bestaat uit twee delen die elkaar één kant om de kabel sluiten. Bij het achterwaarts duwen van de hefboom, zal een zware metalen plaat, zakken, en drukt tegen de cylinder, en dwingen de 2 gebogen hengsels om rond de kabel te sluiten. Aan beide kanten zijn rollen die de grip over de kabel leiden.

Het krachthuis.

Werd in 1886 gebouwd, telt drie verdiepingen. De loods en de meeste wagens en uitrustingen, waren bijna allemaal vernield met de aardbeving en de brand van 1906. De volgende jaren werd het herbouwd. In het museum zijn oude wagens, waaronder nog een van de originele Hallidie wagens uit 1873.

De remmen.

Er zijn 4 verschillende remmen, die door de gripman en de conducteur kunnen worden gebruikt.

1) Wielremmen: de gripman duwt op een pedaal die een remschoen tegen de voorste wielen duwt. Als bijvoeging kan de conducteur de handrem aandraaien op het achterplatform, om de achterwielen te stoppen.

2) De kabelrem: daar de kabel slechts 9 mijl per uur doet, kan men deze ook gebruiken om de wagen te vertragen.

3) railremmen: dit zijn houtblokken van + 60 cm lengte en 2 op 3 inches, hoog en breed tussen de wielen. Deze pakken op de sporen en worden door de gripman door een lange hefboom bediend. Als men ze gebruikt, tillen zij de wagen bijna op, ze zijn zeer efficiënt. De blokken zijn uit zacht pijnhout, en blijven ongeveer 4 dagen, in de zomer, en 2 dagen in de regenachtige periodes op de wagen.

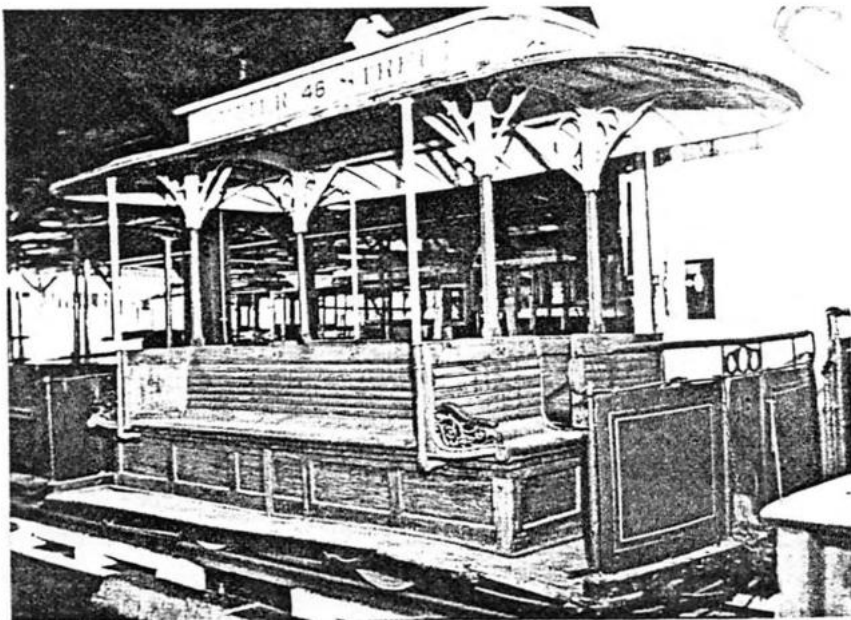
4) de noodrem: deze is werkelijk de laatste hoop, hij wordt door elk lid van de bemanning gebruikt, op de dubbele richtingswagens,

DE GRIPMAN AAN HET WERK.

en door de gripman op de enkele-richtingswagens. Als men de rode hendel overduwt, dit heeft een effect van een valbijl, valt een metalen stuk van 45 cm lang en 2,5 dik direct in de kabel groef. Deze zet zich door druk muurvast. Deze rem stopt niet alleen de wagen maar ook de gehele dienst.

EEN VAN DE ORIGINELE WAGENS, DIE DE AARDBEVING HEEFT OVERLEEFD.

(WOORDT VERVOLGD)